

Serviciul Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare: Prezentare

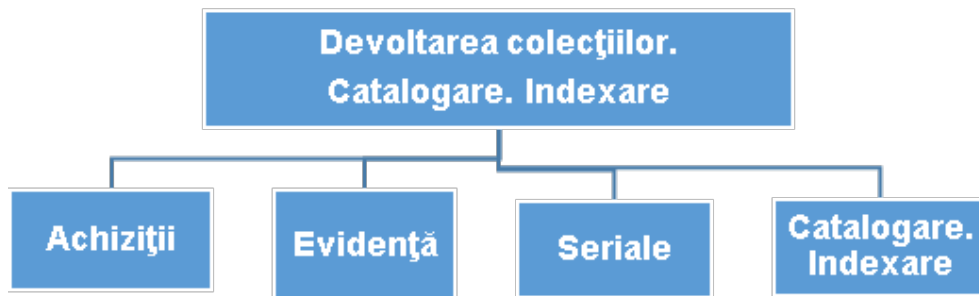
COLLECTION DEVELOPMENT SERVICE. CATALOGUING. INDEXING. PRESENTATION

Adella CUCU

Abstract: *In the article are specified core activities of the Collection Development Service. Cataloguing, Indexing, including databases, application programs used in library.*

Key words : *collection development service, cataloguing, indexing, softwares TinLIB, ALEPH, acquisition, resources, catalog, databases, application programs*

Serviciul Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare este o componentă importantă în structura Bibliotecii Științifice USARB, care reprezintă prima etapă a circuitului pe care un document îl parcurge într-o bibliotecă. Conform Organigramei și a Regulamentului de organizare și funcționare a Bibliotecii deține următoarea structură: șef serviciu; oficiul Achiziție; oficiul Evidență; Catalogare-Indexare.

Misiunea serviciului constă în dezvoltarea colecției documentare care sunt dirijate și ghidate de necesitățile informaționale ale utilizatorilor și în asigurarea catalogării eficiente a fondului documentar în vederea regăsirii ulterioare a resurselor informaționale aflate în colecțiile Bibliotecii.

Personalul serviciului capabil să realizeze acest deziderat este alcătuit din bibliotecari, funcțiile cărora au menirea să asigure circuitul documentelor de bibliotecă de la achiziție și până la punerea la dispoziția utilizatorilor.

Bliotecarilor le revin un spectru larg de atribuții și sarcini complexe precum:

- constituirea și dezvoltarea colecțiilor;
- evidența documentelor achiziționate;
- abonarea la publicații periodice, selectarea și perfectarea abonamentelor anuale;
- realizarea schimbului național / internațional de publicații;
- catalogarea și indexarea publicațiilor curente;
- organizarea cataloagelor de bibliotecă;
- excluderea informațiilor despre documentele eliminate din documentele de evidență, din cataloagele tradiționale și electronic;
- sintetizarea dotării lectoratelor;
- editarea Buletinelor informative bibliografice de [Achiziții recente](#).

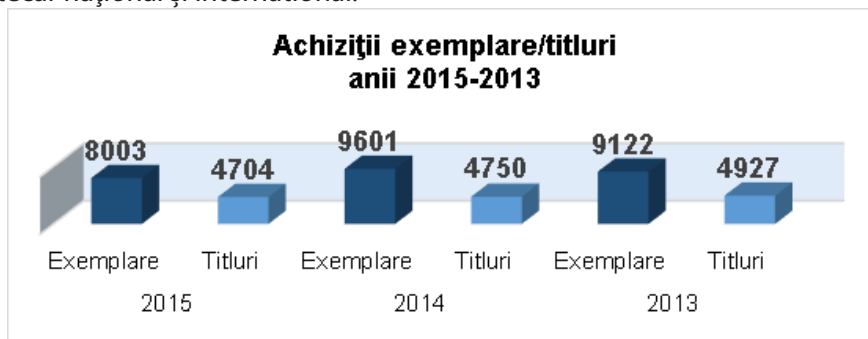
Evident că pentru a-și îndeplini misiunea, bibliotecarii trebuie să identifice prin diverse modalități necesitățile informaționale și de documentare ale utilizatorilor. Sursele de informare în acest scop sunt planurile de învățământ, curriculumurile la disciplinele de studiu (bibliografiile obligatorii și facultative), planurile editoriale, baze de date etc.

Completarea fondurilor existente prin achiziții retrospective reprezintă o prioritate pentru bibliotecă. Utilizând sistemul de gestionare a *Cerințelor neonorate* și monitorizând *Formularul de Propuneri pentru Achiziție* on-line expus pe pagina Web a Bibliotecii <http://libruniv.usarb.md/sce/formular-sce.htm>, bibliotecarul din achiziție analizează toate sugestiile și propunerile venite din partea utilizatorilor, care ulterior sunt incluse în oferta pentru achiziție.

Anual prin achiziții curente și retrospective, schimb național și internațional de publicații, Depozit Legal UNIVERSITARIA, prin donații colecțiile Bibliotecii se completează cu peste 5 000 titluri de resurse în 10 000 u.m. Toate aceste resurse sunt supuse unei evidențe stricte conform unor reguli generale de evidență a documentelor în format tipărit și electronic.

În rapoartele oficiale ale Bibliotecii (statistice și text) găsim date integrale privind achizițiile de documente (titluri/exemplare), inclusiv donațiile și schimbul interbibliotecar național și internațional.

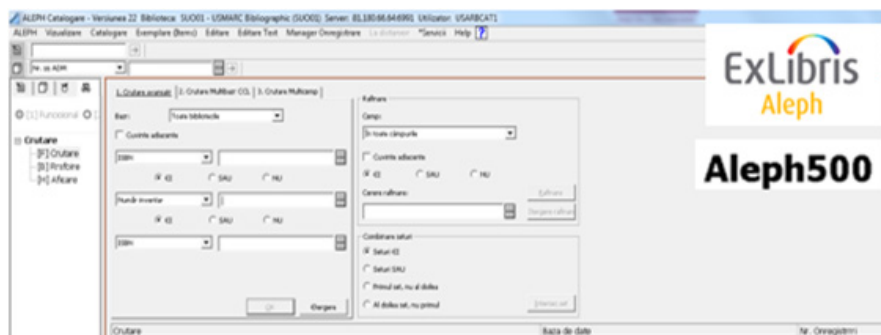
Una dintre compartimentele cele mai importante ale unei biblioteci este oficiul Catalogare. Indexare, care se ocupă de descrierea bibliografică a resurselor informaționale ale bibliotecii, fie că acestea sunt sub formă tipărită (monografii, cursuri universitare, seriale etc.) sau format electronic (CD, DVD, online, etc.) și cu evaluarea conținutului acestor resurse în vederea regăsirii lor de către utilizatori. Catalogarea se efectuează conform normelor internaționale ISBD (Descrierea Bibliografică Standart Internațional), regulile internaționale AACR 2 - Reguli de Catalogare Anglo - Americane, Standardul interstatal GOST 7.1 - 03. (Înregistrarea bibliografică. Descrierea bibliografică. Cerințe generale și reguli de alcătuire (în vigoare din 01.05.05).

Catalogarea on-line în bibliotecă a debutat în 1990. Produsul principal al activității de catalogare informatizată este reprezentat de catalogul electronic (baza de date a bibliotecii), care la moment deține aproximativ 407 990 de înregistrări bibliografice.

Catalogul electronic, comparativ cu cel tradițional, facilitează regăsirea informației prin utilizarea mai multor chei/criterii de căutare precum și posibilitatea de combinare a acestora. Catalogul on-line nu este doar o tendință nouă în lumea biblioteconomiei, ci mai mult o necesitate, prezența căruia devine tot mai simțitoare odată cu avansarea tehnologiilor informaționale și a internetului. Prima etapă a catalogării informatizate în bibliotecă s-a efectuat conform câmpurilor și subcâmpurilor în formatul specializat de bibliotecă MARC 21. Mai târziu, înregistrările bibliografice pentru toate tipurile de resurse s-au realizat în sistemul integrat de bibliotecă TINLIB, care a avut mai multe versiuni - 280, 300 410 (implimentat grație proiectului de informatizare ABUB-SOROS, susținut de Fundația SOROS în anul 1998).

Din 2015 funcțiile de construire și organizare a catalogului sunt preluate de sistemul integrat de bibliotecă **ALEPH**, un instrument modern, performant și flexibil, menit să asigure accesul tuturor utilizatorilor la informațiile bibliografice din baza de date comună a 7 biblioteci universitare.

În anul 2013, în cadrul Proiectului Tempus „Servicii informaționale moderne pentru îmbunătățirea calității studiilor” (MISISQ), șapte biblioteci universitare din Moldova și-au unit efortul pentru crearea *Catalogul colectiv partajat* al Consorțiului bibliotecilor universitare din Moldova, care să asigure accesul operativ la informație pentru comunitatea academică din întreaga țară. Catalogarea partajată se bazează pe principiul elaborării unei singure descrieri bibliografice a unei publicații, după norme și reguli unanim acceptate, economisind timpul bibliotecarului-catalogator.

Acest sistem include următoarele module:

- Achiziție/Seriale
- Catalogare
- Circulație
- Modulul OPAC – Web (Online Public Acces Catalog), prin care utilizatorii au

acces la informațiile cuprinse în baza de date.

- PRIMO.

Primo este un produs al firmei ExLibris în care sunt integrate cataloagele electronice ale celor șapte biblioteci universitare parteneri în proiect, care permite și accesul la resursele externe (pe bază de licență sau gratuit): bazele de date EBSCO, programul HINARI, AGORA, OARE, FAOSTAT, AGRIS, SpringerLink etc.

Accesul la catalog are loc de la stații locale sau de la distanță. Utilizatorii îl pot consulta în mod direct, rapid, având posibilitatea combinării mai multor criterii de căutare: titlu, autor, subiect exprimat prin cuvinte-cheie, date de publicare, ISBN, ISSN etc.

Pe lângă catalogarea documentelor în baza regulilor prevăzute în standardul de descriere bibliografică, de la bibliotecarul-catalogator se solicită și atribuirea indicelui în conformitate cu Clasificarea Zecimală Universală (CZU). Acest proces necesită atât

competențe profesionale, precum și competențe specifice/fundamentale cum ar fi cunoștințe în diverse domenii ale cunoașterii: psihologie, pedagogie, drept, economie, matematică, chimie, agricultură, literatură, istorie etc. Clasificarea constă în atribuirea a unui sau mai multor indici de clasifi-

care zecimală, în diverse combinații permise, pentru resursa dată. Scopul acestei activități este facilitarea regăsirii resursei pe baza indicilor CZU. Însă utilizatorii Bibliotecii sunt mai puțin familiarizați cu acest tip de regăsire a informației, o astfel de căutare solicită asistența bibliotecarului. De aceea, se realizează indexarea care să reflecte subiectul resursei și să faciliteze regăsirea acesteia. Bibliotecarului-catalogator i se cere nu numai o pregătire profesională de excepție, dar și creativitate specifică, pentru că nu întotdeauna tezaurele reușesc să acopere toată terminologia din domeniile de cunoaștere. Termenii indexării apar la căutările pe subiect și cuvinte cheie. Personalul serviciului cataloghează anual, aproximativ 4 000 de titluri noi (programul permite și tirajarea fișelor însoțitoare pentru sistemul de informare tradițională).

Deși catalogul tradițional sub formă de fișe tinde să dispară, Biblioteca Științifică păstrează încă această modalitate de acces la informație. Fișele cu descrierea bibliografică a resurselor alcătuiesc un catalog de documente primare și secundare, ce pun în evidență conținutul colecțiilor bibliotecii, orientat și în regăsirea fiecărui document pe care biblioteca îl posedă.

La moment în gestiunea serviciului este catalogul tradițional alfabetic, pe autori și titluri pentru utilizatori, alfabetic de serviciu care este cel mai complet și oglindește existența resurselor în bibliotecă, catalogul topografic și *Catalogul electronic*.

În era tehnologiilor informaționale se impune o nouă direcție în domeniul bibliotecar - *crearea de biblioteci digitale*. Formarea fondurilor tradiționale de biblioteci și biblioteca digitală sunt într-o relație strânsă, fondul tradițional și bibliotecă digitală trebuie să se completeze reciproc pentru a oferi servicii de bibliotecă și de informare la un nou nivel. Anual bibliotecarii completează *biblioteca digitală* cu aproximativ 200-250 descrieri bibliografice ale resurselor electronice cu specificarea full-text.

De rând cu procesele de catalogare, bibliotecarii sunt implicați și în înregistrarea produsului științific al universitarilor în Biblioteca deschisă interactivă: OPEN LIBRARY și Repoziitoriul instituțional Open Research Archive ORA – USARB.

Automatizarea proceselor de bibliotecă oferă o mulțime de avantaje pentru biblioteca și bibliotecari. Informatizarea permite ameliorarea serviciilor tehnice sub aspectul calității activităților efectuate și produselor oferite, cât și sub aspectul rapidității, al sporirii eficienței muncii. În acest context, pentru facilitarea unor procese din serviciu au fost proiectate și dezvoltate, de către colegii din *Centrul Informatizare și activități în rețea* un șir de programe informatizate aplicative (ce presupun colectarea unor date, prelucrarea acestora cu ajutorul calculatorului și obținerea de informații): *Fondul de Schimb, Dotarea lectoratelor, Achiziții recente*.

Biblioteca întreține relații de schimb cu parteneri pe plan național și internaționali din biblioteci universitare și naționale, academii, instituții de cercetări etc.

Baza de date automatizată a Fondului de schimb permite bibliotecarului furnizarea datelor de achiziție-ieșire, folosind tabelele locale de evidență pe categorii și perioade de timp necesare, extragere a borderourilor (a listelor cu publicații primite/trimise), a proceselor verbale de eliminare și statistici cu partenerii etc.

O dată în două luni catalogatorii descarcă, prin metoda exportului, achizițiile recente, care sunt incluse în 6 buletine informative (11 domenii de știință). Aceste buletine sunt expediate prin e-mail la catedre, cadrelor didactice, plasate pe pagina web a Bibliotecii <http://libruniv.usb.md/cat/intrari/intrarinoi.htm> și alte platforme interactive ([Calameo](#), [Issuu](#)).

Titlu	Anul 2015											
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Comunități	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Informatică, Matematică, Fizică	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Limba și literatură, Medicină	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Filozofie, Lingvistică	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Psihologie și Pedagogie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Religie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Științe sociale (sociologie, antropologie, psihologie, pedagogie, istorie)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Colectivități (Management)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Geografie, Jurisprudență	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Grupuri culturale (Limbă, Etnologie, Arhitectură, Științe, Agricultură, Geografie)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Pași, Documentare, Spații	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Grupuri de lucru	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Catalogatorii sunt implicați și în realizarea procesului de *Dotare a lectoratelor*. Scopul acestei acțiuni este cercetarea disciplinelor academice din universitate pentru procedura de acreditare desfășurată în Republica Moldova de Consiliul Național de Evaluare și Acreditare. Disciplinile de studiu sunt supuse unei cercetări minuțioasă în scopul evidențierii nivelului de asigurare cu documente științifice și didactice (manuale, programe, curricule, materiale metodice etc.). Datele obținute fac posibilă cunoașterea asigurării cu literatură științifică sau didactică a fiecărei discipline, și permite bibliotecarilor de la *Achiziție* să proiecteze strategii eficiente de dezvoltare a colecțiilor.

Astăzi, Biblioteca trebuie să-și asume tot mai multe responsabilități, creează servicii noi, implementează tehnologii de informare și comunicare în spațiu virtual fără de care o bibliotecă modernă nu mai poate activa și oferi servicii de calitate.

În mod corespunzător, bibliotecarii, implicați în activitățile de achiziție, evidențiere, catalogare a documentelor, sunt interesat să pună în practică metodologiile cele mai eficiente și rapide de sesizare și comunicare a tezaurului info-documentar al Bibliotecii.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca Științifică. Raport de activitate 2015*. Bălți, 2015. 206 p.
2. CUCU, Adella. Tendințe generale și particulare de dezvoltare a colecțiilor în BȘ USARB. In: *Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci” = Colloquia Bibliothecariorum „Faina Tlehuci”*, ed. a 2-a, 27 febr. 2014. Bălți : Bibl. Șt., 2014, pp. 29-38. ISBN 978-9975-50-119-4.
3. HARCONIȚA, Elena, MIHALUȚA, Lina, STRATAN, E. *Biblioteca Științifică : Cadru de reglementare*. Bălți, 2010. 175 p.
4. HARCONIȚA, Elena. Particularitățile de dezvoltare a colecției Bibliotecii universitare de la Bălți în 20 de ani de independență a Republicii Moldova: 1991 – 2011. In: *Confluențe bibliologice*. 2012, nr.4 , pp. 5-18.
5. MIHALUȚA, Lina. Catalogarea în contextul integrării bibliotecilor moderne. In: *Magazin bibliologic*. 2005, nr.3/4, pp. 70-72.
6. *Modern Information Services for Improvement Study Quality* [on-line]. [accesat 8.11.2016]. Disponibil: <http://misisq.usmf.md/index.php/ro/procese>.
7. RĂILEANU, Ludmila. Analiza documentară și structurarea informațiilor. In: *Confluențe bibliologice*. 2006, nr.1-2 , pp. 60-64.